



COMMERCIEËLE CLUB OOSTSTELLINGWERF



Toekomstvisie 2018 - 2022 | **SAMEN** KOERS HOUDEN 2.0

Toekomstvisie 2018 - 2022 | **SAMEN** KOERS HOUDEN 2.0

Inhoudsopgave

Inleiding		4
Terugblik		5
Hoofdstuk 1	Landelijke trends en ontwikkelingen	6
	<i>Demografische ontwikkelingen</i>	6
	<i>Sociale ontwikkelingen</i>	6
	<i>Technologische ontwikkelingen</i>	6
	<i>Economische ontwikkelingen</i>	7
Hoofdstuk 2	Trends en ontwikkelingen per bedrijfssector	9
	<i>Detailhandel</i>	9
	<i>Toerisme en recreatie</i>	9
	<i>Bouw</i>	9
Hoofdstuk 3	De economie van Ooststellingwerf in cijfers	10
Hoofdstuk 4	De visie van het bedrijfsleven	13
	<i>Bereikbaarheid en infrastructuur</i>	13
	<i>Leefbaarheid</i>	13
	<i>Onderwijs en arbeidsmarkt</i>	13
	<i>organiserend vermogen</i>	14
	<i>Toerisme en recreatie</i>	14
	<i>Gezondste gemeente van Nederland</i>	14
Bronvermelding		15

Inleiding

21 maart 2018, gemeenteraadsverkiezingen in grote delen van Nederland. Ook de inwoners van Ooststellingwerf spreken hun voorkeur uit en weten de weg naar de stembus weer te vinden, net als 4 jaar geleden op 19 maart 2014. Het is een belangrijk moment voor burgers, politici én ondernemers.

Ondernemers hebben immers een lokaal bestuur nodig met een sterke economische agenda die groei stimuleert, ondernemers uitdaagt, inspireert en die onnodige belemmeringen wegneemt of voorkomt. Bedrijven zorgen namelijk voor banen, vergroting van de welvaart en verhoging van een beter leefklimaat binnen de gemeente.

Daarom geeft de Commerciële Club Ooststellingwerf (CCO) elke 4 jaar haar kijk op de toekomstige economische ontwikkeling; geeft aan welke wensen en behoeften het heeft t.a.v. het economische beleid van de gemeente. De inzet is dan ook dat deze visie wordt meegenomen in de collegeonderhandelingen en gebruikt wordt bij het opstellen van het economisch beleid.

De ondernemersagenda is nieuw dit jaar. In dit overzichtelijke pamflet staan de praktische wensen benoemd waarmee de gemeente concreet aan de slag kan gaan, al dan niet in samenwerking met andere partijen. Het pamflet is opgesteld door de leden van CCO en maakt onderdeel uit van de visie. Het pamflet is niet perse verbonden aan de cyclus van gemeenteraadsverkiezingen, desalniettemin is nu een logisch moment om er mee naar buiten te treden.

Terugblik

De samenwerking tussen de gemeente en CCO is afgelopen decennium aan verandering onderhevig geweest. Steeds vaker weten beide partijen elkaar te vinden bij de ontwikkeling en totstandkoming van nieuw beleid; een ontwikkeling die CCO toejuicht en nastreeft. In 2014 schreef CCO in haar toekomstvisie:

“Nu is het zaak om in gezamenlijkheid het pad dat Ooststellingwerf is ingeslagen te blijven volgen. Daarmee doelen wij niet alleen op de inhoudelijke keuzes die gemaakt worden, maar ook op de procesmatige weg die wij zijn ingeslagen. Samenwerken in de totstandkoming en uitvoering van beleid: daar maken wij ons sterk voor. Samen koers houden.”

In de beleving van CCO zijn beide partijen erin geslaagd om gezamenlijk koers te houden. De mate van samenwerking kan uiteraard nog worden geïntensiveerd, maar we zitten op de juiste weg.

Met vriendelijke groet namens bestuur en leden Commerciële Club Oosterwolde,

Wybe ledema

Voorzitter CCO

Hoofdstuk 1

Landelijke trends en ontwikkelingen

Het economisch klimaat in de gemeente Ooststellingwerf staat onder invloed van regionale, nationale en natuurlijk ook internationale trends en ontwikkelingen. In de afgelopen decennia heeft onze samenleving zich ontwikkeld van een redelijk homogene, geordende en stabiele samenleving naar een samenleving met enorme variëteit en diversiteit. Ze wordt complexer en in veel opzichten gefragmenteerder. Dat betekent het nodige voor de samenleving, voor iedereen die daar deel vanuit maakt o.a. burgers, ondernemers en het openbaar bestuur.

Deze ontwikkelingen zijn niet altijd direct zichtbaar in de dagelijkse praktijk. Toch is bij het maken van gemeentelijk beleid inzicht in deze ontwikkelingen noodzakelijk. Hieronder staan de belangrijkste landelijke ontwikkelingen benoemd. De ontwikkelingen zijn onder te verdelen in demografische, economische, sociale en technologische trends. Hierbij hebben we voornamelijk gekeken naar ontwikkelingen die impact hebben op het economische klimaat. Waarbij gezegd moet worden dat leefbaarheid een sterke relatie kent met het economische klimaat.

Demografische ontwikkelingen

De omvang en samenstelling van de bevolking in Nederland veranderen. De bevolking in Nederland zal verder toenemen, maar de aard en snelheid hiervan verschilt per regio. De verschillen tussen de koplopers en achterblijvers lijken steeds groter te worden.

Landelijk gezien is er ook sprake van vergrijzing en ontgroening, ook hier zijn grote verschillen waarneembaar per regio. In regio's waarbij sprake is van terugloop van de bevolking is ook de vergrijzing en ontgroening duidelijker zichtbaar. Hetgeen betekent dat deze regio's ook te maken krijgen met extra uitdaging namelijk overheidsbezuinigingen. De veranderende samenstelling zorgt er ook voor dat het aantal eenpersoons-huishoudens flink zal stijgen.

Genoemde ontwikkelingen hebben impact op de volgende (publieke) terreinen:

- Arbeidsmarkt
- Woningmarkt
- Onderwijs
- Zorg

Sociale ontwikkelingen

De Nederlander verzelfstandigt. Hij bepaalt steeds meer zijn eigen route en tegelijkertijd worden zijn verwachtingen van de overheid steeds groter. Dat betekent dat de overheid in een lastig parket zit en haar rol moet aanpassen. De overheid zal zich verder moeten terugtrekken en ruimte moeten bieden voor commerciële en maatschappelijke initiatieven daar waar dat passend is. Daarnaast blijft het een taak van de overheid om de normen en waarden van de maatschappij te bewaken en met name de zwakkeren uit de maatschappij te beschermen.

Het mentaliteitsklimaat in Nederland lijkt bepaald te worden door extremen en paradoxen. Traditionele structuren verdwijnen en toch klampen we ons vast aan tradities. We streven naar onafhankelijkheid en toch verlangen steeds meer mensen naar houvast en gezamenlijkheid. Kortom de samenleving wordt steeds complexer.

Genoemde ontwikkelingen hebben impact op de volgende (publieke) terreinen

- De werkwijze van de overheid
- Maatschappelijke verantwoordelijkheid van ondernemers
- Zorg
- Ondernemersverenigingen

Technologische ontwikkelingen

De technologische ontwikkelingen gaan in een razend tempo. Hierdoor veranderen veel beroepen in diverse sectoren en neemt de vraag naar technisch personeel in heel Nederland toe. Goed personeel is een belangrijke voorwaarde om economische groei te kunnen realiseren en het ontbreken hiervan is een serieuze bedreiging.

Vanwege technologische ontwikkelingen, zoals de verbeterde digitale en fysieke infrastructuur, wordt globalisering aangewakkerd. Het delen van kennis, inkopen van producten en bijvoorbeeld vaardigheden wordt steeds simpeler. Ook de ontwikkelingen op het gebied van robotica zijn bijna niet bij te houden. Hier liggen kansen voor ondernemers. Genoemde ontwikkelingen hebben er ook toe geleid dat consumentengedrag is gewijzigd. Oriëntatie en aanschaf van producten en diensten doen we inmiddels thuis aan de keukentafel. De noodzaak voor bepaalde winkels komt hiermee te vervallen. Voor bepaalde ondernemers is dit een bedreiging.

Genoemde ontwikkelingen hebben impact op de volgende terreinen

- Arbeidsmarkt
- Economisch landschap
- Detailhandel
- Zorg
- Onderwijs

Economische ontwikkelingen

De Nederlandse economie laat de eerste tekenen van herstel zien na de landelijke crisis. Nederland vertoont al enkele kwartalen groei van het bruto binnenlands product. Het BBP is een belangrijke graadmeter voor de ontwikkeling van de economie.

Ook andere cijfers laten een positief beeld zien voor de toekomst. Het landelijke werkloosheidspercentage daalt en zowel het productenvertrouwen als het consumentenvertrouwen ligt boven het langjarig gemiddelde. De verkoop van woningen stijgt en de leegstand daalt. Echter zoals met alle genoemde trends zijn er grote verschillen waarneembaar tussen de regio's. De zogenoemde krimpregio's kampen nog steeds met (te) hoge werkloosheid en leegstand. Ze lijken minder te profiteren van de economische groei.



Hoofdstuk 2

Trends en ontwikkelingen per bedrijfssector

Naast landelijke, maatschappelijke, trends zijn er ook ontwikkelingen gaande in specifieke branches. Hieronder benoemen we enkele belangrijke branches die vertegenwoordigd zijn binnen de gemeente Ooststellingwerf. Hierbij is gekozen om die branches te noemen waar gezamenlijk optrekken en invulling geven aan beleid tussen de publieke en de private sector wenselijk is.

Detailhandel

De detailhandel in Nederland staat voor een grote verandering. Er is een grote en steeds toenemende behoefte aan nieuwe concepten. De integratie tussen fysiek en virtueel winkelen gaat verder door. Voor Ooststellingwerf mag een herstructurering van deze sector worden verwacht; conform het Masterplan wordt ingezet op consolidatie van het centrum. Het aantal vierkante meters winkelopervlak zal niet stijgen en mogelijk zelfs verder worden teruggebracht.

Voor de kleinere kernen in de gemeente mag een terugloop van de winkelvoorzieningen worden verwacht. Vanuit het oogpunt van leefbaarheid is de vraag aan de orde of dit op te vangen is met behulp van nieuwe technieken rond bestellen en bezorgen. Daarbij kan gedacht worden aan bestellen via internet en uitleveren via dorpshuizen. Het vraagt ook aandacht voor de nieuwe invulling en aanpassing van de vaak grotere en karakteristieke panden die door deze veranderingen leeg komen te staan.

Toerisme en recreatie

De toeristische sector zal de komende jaren blijven groeien. Daarnaast veranderen wensen van toeristen. In hun wens zullen met name de rust en ruimte van de Nederlandse natuur een rol spelen. Consumenten kiezen er steeds vaker voor om ontzorgd te worden en zoeken naar qualitytime. De wellness industrie zal hier zeker van profiteren.

Buitengebieden en "onontdekte" plekken buiten de bekende toeristische centra worden voor deze sector daarmee nog belangrijker. Toeristen anno nu kiezen bovendien voor "recreëren op maat". Daardoor is een ondernemer niet louter aangewezen op het toeristisch decor waarin hij zich bevindt. Gezamenlijke conceptontwikkeling door ondernemers in een gebied en de individuele kwaliteit van bedrijven worden in toenemende mate belangrijk.

In het algemeen wordt deze branche voor Noord-Nederland gezien als groeisector. Niet alleen bedrijven uit de recreatieve sector hebben voordeel van florerend toerisme. Zo heeft een toename van toeristen ook gunstige gevolgen voor en biedt kansen aan onder andere de plaatselijke detailhandel. De volgende trends spelen een belangrijke rol bij de toekomst van toerisme en recreatie:

- Kwaliteit, gastvrijheid en beleving;
- Integratie van verblijf- en dagrecreatie;
- Het gebruik van internet en sociale media neemt toe bij het zoeken en boeken van vrijetijdsactiviteiten;
- Consumenten zijn kritischer en zoeken waar voor hun geld.

Bouw

De bouwsector is groeiende en volop in ontwikkeling. Diverse technologische ontwikkelingen doen langzaam hun intrede in deze sector. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- Duurzaam bouwen (BREEAM)
- Biobased materialen toepassen
- Circulaire economie
- Energie transitie
- Herontwikkeling bestaande panden/terreinen
- 3D tekenen en werkvoorbereiding (BIM-modellen)

Bouwondernemers doen er goed aan om aansluiting te houden met deze ontwikkelingen. Dat betekent dat zij hiervoor de juiste mensen en kennis in huis moeten halen. Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt en het geringe aanbod in het Noorden kan dit een bedreiging zijn voor de bouwbedrijven in de gemeente Ooststellingwerf.

Daarnaast is er steeds meer vraag naar duurzame en energie neutrale gebouwen. Deze wens geldt niet alleen voor nieuwbouwprojecten, maar ook bestaande gebouwen worden steeds vaker verduurzaamd. Ook in de gemeente Ooststellingwerf bevinden zich verouderende sociale huurwoningen die aandacht verdienen.

Hoofdstuk 3

De Economie van Ooststellingwerf in cijfers

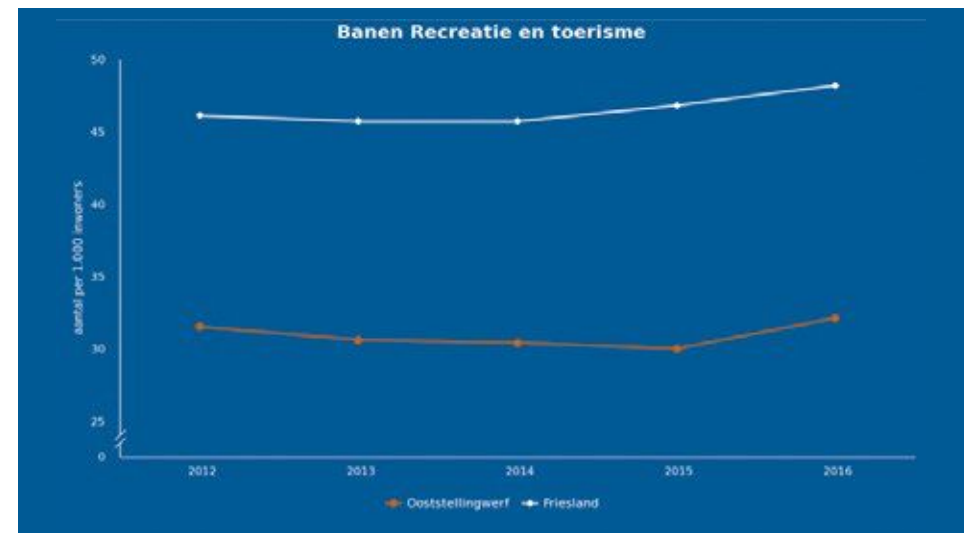
In het voorgaande hoofdstuk werd uiteengezet welke beleidsmatige gevolgen de algemene sociaaleconomische trends en de specifieke structuur van de economie van Ooststellingwerf hebben. In dit hoofdstuk wordt aan de hand van zeven thema's nader ingegaan op de inhoudelijke aanbevelingen die wij hieraan verbinden.



Het aantal vestigen per 1000 inwoners in Ooststellingwerf laat een constante groei zien in de afgelopen jaren. De trend loopt nagenoeg gelijk met de provinciale trend.



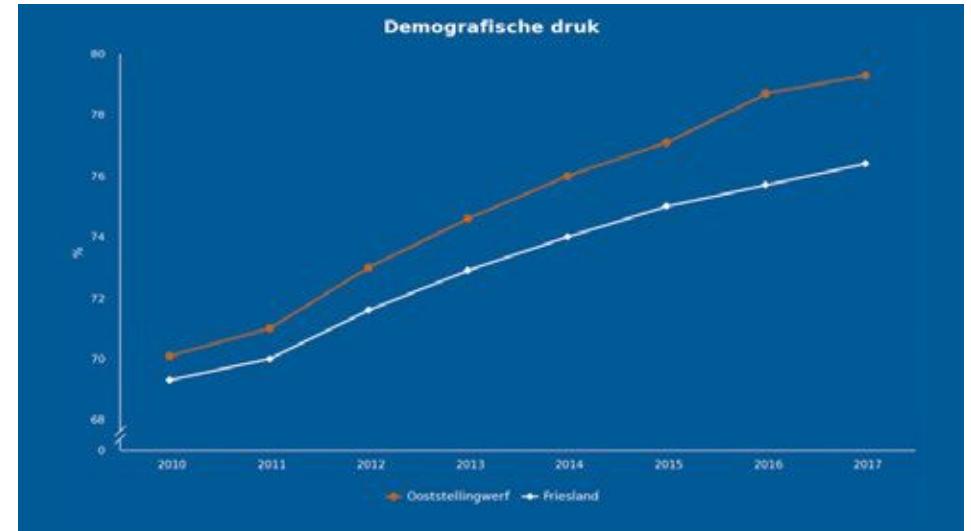
Hier is te zien welke sectoren vertegenwoordigd zijn binnen de gemeente. De zakelijke en collectieve dienstverlening laat de grootste groei zien. In deze groep zijn ook ZZP-ers opgenomen. Daarnaast is de landbouw goed vertegenwoordigd, maar deze sector stagneert.



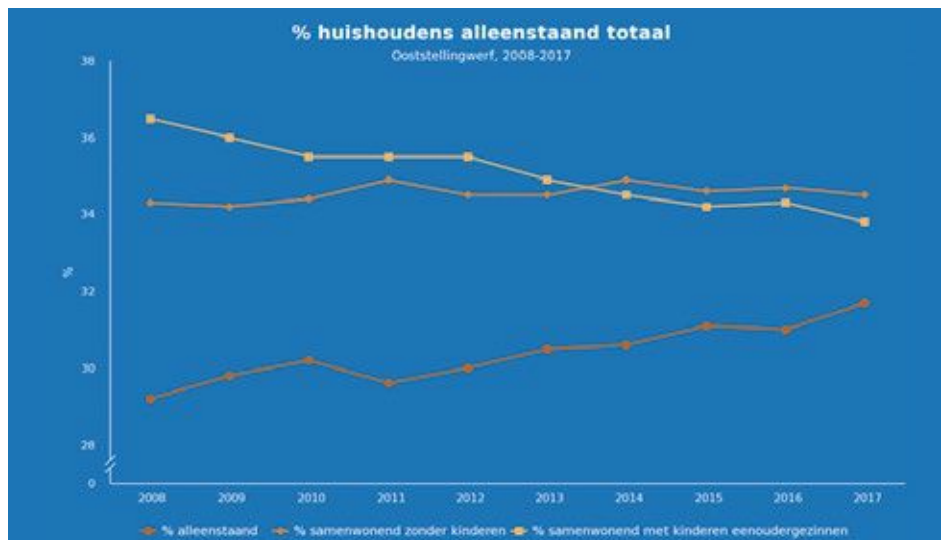
Het aantal banen in de leisure industrie blijft achter op provinciaal niveau. Er is wel een stijgende lijn zichtbaar, maar het provinciale niveau wordt nog niet gehaald.



Het werkloosheids-percentage in de gemeente is de afgelopen jaren gedaald. De daling was in 2016 niet zo sterk als de provinciale daling. Toch scoren zowel de provincie als de gemeente nog ruim boven het landelijk gemiddelde. (5,4% 2016)



Demografische druk is de som van het aantal personen van 0-20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. De grafiek laat dus zien dat de demografische druk toeneemt en de beroepsbevolking verhoudingsgewijs daalt.



Zoals in de trends al aangegeven stijgt het aantal alleenstaande huishoudens. De tabel laat ook zien dat het aantal huishoudens met kinderen daalt.



Hoofdstuk 4

De visie van het bedrijfsleven

In de voorgaande hoofdstukken werd uiteengezet welke trends en ontwikkelingen er op landelijk, regionaal en sectoraal gebied plaatsvinden. Deze trends en ontwikkelingen zijn gedeeld met de leden van de Commerciële Club Ooststellingwerf.

Met deze trends in het achterhoofd en uiteraard met de eigen kennis van de leden heeft de vereniging een heldere ondernemersagenda opgesteld. Deze ondernemersagenda bevat concrete punten waarmee we gezamenlijk aan de slag moeten gaan om Ooststellingwerf vooruit te helpen. De Commerciële Club Ooststellingwerf zou graag zien dat deze punten opgenomen worden in de collegeprogramma's voor de komende periode. Uiteraard is het bestuur bereid om haar standpunten verder toe te lichten. Ook is de vereniging (lees haar leden) bereid haar bijdrage te leveren om de genoemde punten gezamenlijk uit te voeren. Laten we elkaar bij de hand nemen en samen de juiste weg uitstippelen.

Bereikbaarheid & infrastructuur

Een goede infrastructuur bevordert de ontwikkeling van het bedrijfsleven en draagt bij aan de leefbaarheid van de gemeente. Naast een goede interne ontsluiting van de dorpskernen is het ook belangrijk dat we goed aangesloten blijven op het landelijke wegennet. Voor het toekomstige ecommunitypark is het van belang dat er goede aansluiting is met het stedelijk netwerk.

Wensen bedrijfsleven:

- Investeer in een goede, frequente busverbinding met omliggende steden
- Realiseer een extra bushalte bij het ecommunitypark
- Optimaliseer de bewegwijzering voor een betere doorstroming
- Opwaardering van de N351 Makkinga - Wollega tot stroomweg
- Behoud aandacht voor voldoende parkeergelegenheid
- Realiseer verschillende laadpalen voor elektrische auto's
- Goede vaarverbinding/toerisme

Leefbaarheid

De CCO is blij met de ambitieuze publiek-private projecten aangaande de ontwikkeling van recreatie en toerisme in Appelscha, centrum Oosterwolde en duurzaamheid in het algemeen, het Ecommunitypark in het bijzonder. De CCO wil dit blijven ondersteunen en mee ontwikkelen. In het verlengde hiervan is investeren in het woon-leefklimaat een logische keuze. Dit zal de leefbaarheid opschroeven en aantrekkelijkheid vergroten. Daardoor kan de gemeente zich verder ontwikkelen en groeien.

Wensen bedrijfsleven:

- Faciliteer en stimuleer levensloopbestendige woningen. Zet in op verduurzaming van bestaande woningen en vervanging van gedateerde woningen
- Zorg voor een aantrekkelijk centrum met behoud van het huidige voorzieningen-niveau
- Faciliteer en stimuleer initiatieven die zorg aan huis mogelijk maken (bijv. wijk-leerteams)
- Faciliteer en stimuleer burgerinitiatieven
- Geef de zakelijke markt de ruimte om eigen initiatieven ten aanzien van uitbreiding woningaanbod mogelijk te maken
- Vaste contactpersoon in gemeente die initiatieven door de gemeente loodst (plan onder de arm)

Onderwijs & Arbeidsmarkt

Het aantrekken van goed opgeleid personeel op verschillende niveaus is momenteel een uitdaging voor ondernemers. De afstand tussen de arbeidsmarkt en het onderwijs is groot. Het is belangrijk om dit gat te dichten. Niet alleen trekken veel hoger opgeleiden naar de steden, maar ook MBO personeel is lastig te vinden. Het is belangrijk hierop te anticiperen.

Wensen bedrijfsleven:

- Faciliteer en stimuleer de samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (onderbouw-bovenbouw/welzijn/techniek). Richt hiervoor een platform op
- Trek technisch hoogwaardige bedrijven aan om zo de aantrekkelijkheid als woon-werkregio te vergoten
- Stimuleer en investeer in lokaal onderwijs

Organiserend vermogen

CCO vertegenwoordigt een belangrijk deel van de ondernemers en er is sprake van een goede constructieve samenwerking met de gemeente. CCO pleit voor verdere uitbreiding van deze samenwerking. Naast haar actieve rol bij de totstandkoming van (nieuw) beleid heeft ze ook de wens om (pro) actief mee te doen in de uitvoering.

Wensen bedrijfsleven:

- Betrek bewoners en bedrijfsleven vroegtijdig bij het opstellen van nieuw beleid
- Toets nieuwe plannen en initiatieven bij het lokale MKB
- Durf 'grensoverschrijdend' te denken. Zoek de samenwerking met bijvoorbeeld andere gemeenten, provincies en kennisinstellingen (Biosintrum), behoud wel de eigen identiteit
- Handhaaf en waarborg het aanbestedings- en inkoopbeleid

Toerisme & recreatie

met ruim 15% gestegen. Ook het aantal banen in deze sector stijgt al 4 jaar. Sinds 2016 laat ook Ooststellingwerf een stijging in de werkgelegenheid zien in deze sector. Deze stijging blijft nog wel achter op de landelijke trend. Hier liggen dus kansen. Het initiatief 'Appelscha 3.0' wordt door CCO derhalve zeer gewaardeerd en breed gedragen.

Wensen bedrijfsleven:

- Creëer 1 centraal informatiepunt Toerisme voor ondernemers en toeristen
- Zet in op een goede samenwerking tussen de verschillende partijen
- Zet het ecommunitypark ook in voor de toeristische sector, bijvoorbeeld door het oprichten van een experience center
- Stel een gezamenlijk marketing concept op met de betrokken stakeholders
- Zet in op kwalitatief goede openbare voorzieningen

Gezondste gemeente van Nederland

Wens bedrijfsleven:

CCO pleit ervoor om te kiezen voor een duidelijke propositie als gemeente. Iets waar alle stakeholders achter kunnen staan en iedereen binnen de gemeente mee aan de slag kan gaan. Het versterken van onze kernkwaliteiten rust, ruimte, groen en duurzaam ondernemen ligt voor hand. De 'Gezondste gemeente van Nederland' is het label dat past bij Ooststellingwerf. Dat betekent onder andere:

- Gezonde scholen
- Gezonde woningen (duurzaam, biobased)
- Gezonde bedrijven (inzetten op luchtkwaliteit)
- Gezonde burgers (fysiek en welzijn)
- Gezonde ontspanning (toeristische sector actief en wellness)



Foto: gemeente Ooststellingwerf

Bronvermelding

Gebruikte bronnen:

www.cbs.nl

www.waarstaatjegemeente.nl

www.kennisopenbaarbestuur.nl

www.vng.nl

www.motivaction.nl



COMMERCIËLE CLUB OOSTSTELLINGWERF

www.ccooststellingwerf.nl
info@ccooststellingwerf.nl

SAMEN KOERS HOUDEN 2.0



Deze brochure is digitaal gedrukt op 100% gerecycled papier in een minimale oplage en is ook online te bekijken op www.ccooststellingwerf.nl/toekomstvisie